

Módszertani ajánlás az oktatás megszervezésére a koronavírus-járványban bevezetett tantermen kívüli, digitális munkarendre

A koronavírus-járvány okozta rendkívüli helyzetben is tovább kell működtetni az oktatási rendszert, a tanulóknak biztosítani kell a tanulási lehetőséget. Az iskoláknak és a pedagógusoknak alkalmazkodniuk kell a váratlanul kialakult szituációhoz.

Az alábbiakban az iskolák és a pedagógusok számára fogalmazunk meg ajánlást.

Az oktatásban a pedagógus szerepe összetett. Egyfelől a pedagógus mint információforrás, a tudás átadója és a különféle kompetenciák fejlesztője áll a tanulók rendelkezésére, másfelől a tanuló önálló tanulását támogató motiváló, irányító, tutor szerepe is van. Egy olyan helyzetben, amikor a pedagógusnak nincs lehetősége közvetlen személyes kapcsolatot fenntartani a tanulókkal, az utóbbi szerepköre válik hangsúlyosabbá: támogatnia kell a tanulók önálló tanulását, információ-felkutatását és -feldolgozását.

A tanuláshoz való jog érvényesítése érdekében azt kérjük a pedagógusoktól, hogy a lehetőségeikhez mérten az infokommunikációs eszközök használatával, távolról, online adjanak tájékoztatást a tanulóknak, támogassák őket a tanulásban, jelöljék meg a feldolgozandó tananyagrészeket és határozzák meg a számonkérés vagy a beszámolás módját.

A pedagógusok döntő többsége rendszeres internethasználó, az online kommunikációs lehetőségek közül az elektronikus levelezést magabiztosan használja.

Kapcsolattartás a pedagógusok és a tanulók között, a feladatok kiadása

Kérjük, hogy az iskolák gondolják át, állítsák össze a következő hetek tantárgyi tematikáját, jelöljék meg a feldolgozandó tananyagokat, az adott tantárgy tankönyvi fejezeteit, mely feladatokat kell a munkafüzetből, a feladatgyűjteményből megoldani, milyen kutatást, beszámolót kell elkészíteni, stb. Készüljenek fel arra, hogy ezeket az információkat a szülők számára is hozzáférhetővé tegyék elektronikusan (pl. az iskola honlapján, az e-Kréta felületen, e-mailben kiküldve) vagy akár papíron.

A tanulók számára fontos információforrás a tankönyv, kérjük, hogy ha ez bármely tanulónak hiányzik, biztosítsák ezeket az érintettek számára az iskolai könyvtárból. A tankönyvek jelentős része letölthető PDF változatban elérhető a www.tankonyvkatalogus.hu weboldalon.

Kérjük, hogy egyúttal tájékoztassák a tanulókat arról, hogyan kommunikálhatnak az egyes pedagógusokkal (pl. a pedagógusok e-mail címének, más online elérhetőségeik megadásával, az oktatásban használt online felületek megjelölésével). Kérjük, ellenőrizzék, hogy az egyes osztályokban, illetve tanulóközösségekben működnek-e, és valamennyi érintett tanulót, illetve szülőt vagy gondviselőt eléri-e az e-mailes vagy egyéb online kapcsolattartási formák.

Digitális oktatási tartalmak hozzáférhetősége

Javasoljuk, hogy a pedagógusok – amennyiben ennek módszertani gyakorlata az adott tanulóközösségben már kipróbált – jelöljék meg azokat az interneten elérhető információforrásokat, amelyeken a tanulók a tanulást támogató segédanyagokat, vagy magát a tananyagot elérhetik.

A következő információforrásokat javasoljuk használni:

- Sulinet Tudásbázis (<http://tudasbazis.sulinet.hu>): tematikusan tartalmazza az oktatásban használható digitális tananyagokat,
- Sulinet Junior (<https://junior.sulinet.hu>): a kisebbeknek készült digitális tartalmak, tananyagok, játékok érhetők el,
- Nemzeti Köznevelési Portál (<http://www.nkp.hu>): számos letölthető tankönyv és a tananyag feldolgozását támogató digitális tananyagok, tesztek, feladatsorok érhetők el, elsősorban az önálló ismeretszerzést támogatja,
- Az M5 oktatási-kulturális csatorna oktatási tartalmai a Nemzeti Audiovizuális Archívumban (<https://nava.hu/free/m5/>),
- Videotorium (<http://videotorium.hu>),
- Magyar Elektronikus Könyvtár (<https://mek.oszk.hu>): szépirodalmi művek mellett különböző tudományágak szakkönyveihez is hozzáférést biztosít,
- Nemzeti Filmarchívum (<https://filmarchiv.hu/hu/gyujtemenyek>): elsősorban magyar filmeket, filmrészleteket érhetnek el a tanulók, amelyek elsősorban a magyar irodalom és a történelem tantárgyak tananyagának elsajátítását támogatják,
- Virtuális kiállítások, virtuális gyűjtemények: sok múzeum és gyűjtemény honlapján elérhető a kulturális intézmény által gondozott műkincsállomány digitalizált változata,
- Az e-Palatábla Alapítvány honlapján (<http://www.epalatabla.hu/>) a matematika tantárgyhoz találnak az érettségire készülők és az általános iskolások is önállóan feldolgozható tananyagot,

- a Mozaik Kiadó mozaWeb honlapját a kiadó tájékoztatója alapján ingyenes regisztrációt követően használhatják a tanulók az otthoni tanulás megkönnyítésére (<https://www.mozaweb.hu>),
- Wordwall (<https://wordwall.net/hu>): a pedagógusok a saját tanulóiknak készíthetnek oktatási segédanyagokat – szórakoztató kvízeket, párosítókat, szójátékokat,
- Okosdoboz (<http://www.okosdoboz.hu>): a tananyag megértését, gyakorlását támogató grafikus feladatsorok, képességfejlesztő játékok érhetők el,
- Videotanár (https://www.youtube.com/channel/UcvEPDfJgv-kZQbKqx_riblw): tantárgyak és évfolyamok szerint csoportosítva érhetők el a tananyagot feldolgozó videók.

A felsorolás nem kizárólagos, a későbbiekben további lehetőségekkel is bővítjük.

Távoktatást, együttműködést támogató eszközök

Az iskolák, a pedagógusok és a tanulók számára több, az együttműködést és a távoktatást támogató eszköz is hozzáférhető.

Kiemelten ajánljuk a legtöbb intézményben már használt *Köznevelési Regisztrációs és Tanulmányi Alaprendszer (KRÉTA)*, mely az adminisztrációs funkciókon túl a házi feladatok kiosztását és ellenőrzését, kérdőívek készítését is támogatja (akár a KRÉTA honlapján, akár a mobilapplikációban):

- online kommunikációs fórumot biztosít a pedagógus-tanuló, pedagógus-pedagógus és tanuló-tanuló – egyéni vagy csoportos – kommunikációra (e-Ügyintézés Üzenetek funkciója; az üzenetekhez csatolhatók tananyagok, multimédiás anyagok),
- online tesztek, feladatsorok és dolgozatok készítésére ad lehetőséget az e-Ügyintézés Kérdőívek funkciójával,

A KRÉTA részletes tájékoztatóját mellékletben csatoljuk összeállításunkhoz.

A KRÉTA mellett ajánljuk a következő szolgáltatásokat is:

- Az *Up2University – Digitális Oktató Környezet* (<https://moodle.niif.hu/>) egy fájlmegosztást, közös szövegszerkesztést, videómegosztást támogató rendszer.
- A Tisztaszoftver program keretében minden magyarországi pedagógus és tanuló térítésmentes hozzáférést kaphat a *Microsoft Office 365 ProPlus* verziójához, amely magában foglalja a *Microsoft Teams* online kollaborációt, csoportmunkát, csevegést, video- és fájlmegosztást támogató rendszerét, tehát az irodai szoftverek mellett ezt is térítésmentesen használhatják.

Az oktatási intézmények az Avaya Spaces szolgáltatást vagy a LogMeIn által felajánlott ingyenes szolgáltatást igénybe véve tarthatnak online értekezletet, illetve használhatják ezeket az eszközöket is tanulói csoportok távoktatására.

A tanulási folyamat nyomon követése

Javasoljuk az iskoláknak, hogy motiválják a tanulókat rendszeres beszámoltatással – és főleg az önértékelés, önellenőrzés érdekében – online feladatokkal. A beszámoltatás módja lehet pl. beadandó dolgozat, prezentáció vagy videós beszámoló.

Emellett természetesen a tanulási folyamat nyomon követésére alkalmasak a különböző online tesztek, fórumok, amelyekben lehetőség van egyúttal a feladatmegoldást orientálni, a tanulók együttműködését elősegíteni.

Ha nincs otthon számítógép vagy internetkapcsolat

Azok a pedagógusok, akiknek nem áll rendelkezésére otthoni számítógép vagy internetkapcsolat, – a helyi lehetőségeket is figyelembe véve – az iskolai infrastruktúrát használhatják. A számítógépteremben, a helyi könyvtárban vagy a Digitális Jólét Pontokon a tanulók is használhatják az informatikai eszközöket, tanulhatnak vagy elkészíthetik anyagaikat. Ezen esetben érdemes időbeosztást készíteni, hogy egyszerre minél kevesebben tartózkodjanak egyazon térben.

Tisztában vagyunk vele, hogy az új munkarend komoly kihívás mindannyiunk számára. Próbáljunk rá úgy tekinteni, mint a magyar oktatást ért legnagyobb innovációs lehetőségre!

A minőségi on-line oktatás támogatása a KRÉTA rendszerben

Összefoglaló

A Köznevelési Regisztrációs és Tanulmányi Alaprendszer (a továbbiakban: KRÉTA) hatékony támogatást biztosít az otthoni tanuláshoz, a diákokkal és szülőkkel történő kommunikációhoz, továbbá az on-line oktatási folyamatokhoz. A KRÉTA rendszerben lehetőség nyílik a diákok otthoni tanulási folyamatainak irányítására, valamint a világhálón található információk – pedagógusok általi – tudatos megosztására.

A KRÉTA rendszer az intézmények számára – a hagyományos tanügyi és adminisztrációs funkciókon túl – többirányú kommunikációs csatornákat (feljegyzések, elektronikus üzenetek, faliújság bejegyzések, e-Ügyintézés üzenetek és fájlcsatolmányok küldése) biztosít, és több olyan funkcióval is rendelkezik (pl. házi feladatok, kérdőívek), melyek eredményesen támogatják az on-line tanulási folyamatokat.

Az alábbi dokumentum egyrészt bemutatja azokat a KRÉTA rendszerben rendelkezésre álló funkciókat és lehetőségeket, melyek az on-line oktatási folyamatokat segítik, másrészt gyakorlati, módszertani útmutatót és összefoglalót tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a köznevelési intézmények bezárása esetén a pedagógusok milyen módszerekkel és eszközökkel támogathatják a diákok otthoni tanulását és felkészülését, továbbá milyen formában van lehetőségük a diákokkal és szülőkkel való on-line kapcsolattartásra.

Házi feladatok és otthoni munkák

A KRÉTA rendszerben a házi feladatok funkcióval az otthoni tanulás támogatásához feladatok, tananyagok juttathatók el a tanulókhöz és szüleikhez. A felületen lehetőség van a foglalkozásokról/tanórákról jegyzet készítésére, valamint weboldalak linkjeinek csatolására, melyekre rákattintva, a tanuló és/vagy a szülő – a mobil applikáció vagy internetes felület segítségével – meg tudja nézni az ismeret- és tananyagot.

A házi feladatok funkcióban a kapcsolattartás kétirányú is lehet, mivel a pedagógusok saját maguknak beállíthatják, hogy diákok is tölthessenek fel a házi feladathoz kiegészítéseket, és hozzászólásaikban akár kérdezhetnek is a tanártól a feladattal kapcsolatban. Ilyen értelemben, a KRÉTA házi feladatok funkciója, egy on-line kommunikációs fórumot biztosít az otthoni feladatok elvégzéséhez.

A házi feladatok funkciót a KRÉTA elektronikus naplóban, a tanórák adminisztrálása integráltan tartalmazza, melyet a KRÉTA rendszert használó pedagógusok egyszerűen tudnak kezelni.

A házi feladatok funkció részletes leírását a KRÉTA Tudásbázis alábbi oldala tartalmazza:
<https://tudasbazis.ekreta.hu/pages/viewpage.action?pageId=37585577>

Elektronikus kommunikációs felület — e-Ügyintézés Üzenetek funkció

Az e-Ügyintézés Üzenetek funkciója – a KRÉTA rendszerhez integráltan kapcsolódva – alkalmas az intézményen belüli felhasználók számára üzenetek egyéni és csoportos küldésére, továbbá kommunikációs csatornaként teljes körűen használható fájl továbbítására is.

Az üzenetküldés során a pedagógusok – a KRÉTA rendszer adatai alapján – rendkívül egyszerűen választhatják ki az üzenetek címzettjeként, az általuk tanított osztályok, csoportok tanulóit, valamint a tanulók szüleit is.

Az üzenetkezelési rendszer nemcsak a pedagógus – tanuló/szülő relációban használható, ezen túlmenően lehetőség van arra is, hogy a tanárok egymásnak küldjenek üzeneteket, illetve az intézményvezetők ezen keresztül is tájékoztathatják a nevelőtestületet vagy pl. az osztályfőnököket.

Az üzenetküldési funkció közvetlen kommunikációs csatornát biztosít a pedagógusoknak és az általuk tanított tanulóknak, továbbá fájlok feltölthetőségével lehetőséget ad pl. házi feladatok beküldésére vagy tananyagok megosztására is.

Az üzenetekhez a tanárok csatolhatnak pl.:

- tananyagokat (óravázlatok, leírások, ismertető, munkafüzet-feladatok, mobiltelefonnal beszkenelt ábrák, képek, diagramok, stb.)
- mobiltelefonnal vagy egyéb hangrögzítő eszközzel felvett hang- és (előre rögzített) videó anyagokat, előadásokat
- a csatolmányok alkalmasak pl. podcast-ek küldésére és fogadására (tanár – tanuló – gondviselő körben, intézményvezetés – alkalmazottak körben, az üzenetküldési mátrixban beállítottaknak megfelelően)

Az Üzenetek funkció részletes leírását a KRÉTA Tudásbázis alábbi oldala tartalmazza:
<https://tudasbazis.ekreta.hu/pages/viewpage.action?pageId=17763962>

On-line tesztek és feladatsorok készítése — e-Ügyintézés Kérdőívek funkció

Az e-Ügyintézés Kérdőívek funkciója alkalmas bármilyen on-line számonkérés (esszé, szöveges dolgozat, teszt, numerikus, skálás, százalékos kiértékelésű házi feladat, stb.) pedagógus által történő elkészítésére, szerkesztésére, valamint ezek kiküldésére is. A visszajelzések letölthetők Excel-fájlba, melyben a kiértékelés automatizálható.

A kérdőívek segítségével a pedagógusoknak lehetőségük van arra, hogy a házi feladatokban szereplő otthoni feladatokat (pl. egy könyv elolvasása) egyszerűen visszaellenőrizhessék, továbbá készíthetnek olyan projekt vagy tematikus feladatsorokat, amelyeket a diákok otthon – akár az Internet segítségével felhasználva – válaszolhatnak meg.

A kérdőívek egyaránt tartalmazhatnak feleletválasztós, illetve szabad szöveges mezőket is az adott, otthoni feladat jellegének megfelelően.

A kérdőíveket – hasonlóan az üzenetek funkcióhoz – a KRÉTA rendszerben szereplő adatok felhasználásával nagyon egyszerűen tudják eljuttatni az általuk tanított osztályok, csoportok tanulóihoz.

A funkció ezen felül használható még - az intézményi alkalmazottak, dolgozók, tanulók, szülők egy-egy csoportjánál - helyzetfelmérésre, vélemények bekérésére, tájékoztatással kapcsolatos visszajelzések kiértékelésére, teljeskörű adatelemzésre is.

A Kérdőívek funkció részletes leírását a KRÉTA Tudásbázis alábbi oldala tartalmazza:
<https://tudasbazis.ekreta.hu/pages/viewpage.action?pageId=17764507>